

Vraag v/d week

Aan Lans Bovenberg verbonden aan Netspar en de Universiteit van Tilburg

Op welke leeftijd gaan Nederlanders met pensioen in 2020?

De pensioengerechtigde leeftijd bestaat niet meer. Mensen wisselen betaald werk geleidelijk in voor vrije tijd, vrijwilligerswerk en mantelzorg naarmate ze ouder worden. Men krijgt meer regie over de eigen levensloop en de gewenste combinaties van werk, zorg en vrije tijd. Besparingen voor pensioen en andere doelen lopen steeds meer in elkaar over en pensioenuitvoerders en banken ontwikkelen zich tot financiële concerns die mensen helpen bij de financiële planning over het gehele leven. Mensen zijn vrij om tijdens hun actieve leven al een deel van het gespaarde vermogen aan te spreken voor investeringen in menselijk kapitaal en voor inkomensderving als gevolg van vrije tijd, vrijwilligerswerk en mantelzorg. Vanaf een leeftijd die opschuift met de levensverwachting mag men het hele pensioenvermogen aan gaan spreken voor levenslange uitkeringen. Het periodieke inkomen dat men daarvoor terugkrijgt hangt af van de resterende levensverwachting. Zo verschuift het langlevensrisico naar de betrokkene. Ook het eigen vermogen in het eigen huis wordt een belangrijke bron van pensioenvermogen. En verder is het tijdstip waarop men voor het eerst een AOW-uitkering wenst te ontvangen naar keuze. Hoe eerder men ervoor kiest AOW te gaan ontvangen, hoe lager de uitkering.

ESB-Top 10

Landen (minimaal 1 miljoen inwoners) met de meeste mobiele telefoons per inwoner.

1	Trinidad en Tobago	1,58
2	Hong Kong	1,41
3	Litouwen	1,32
4	Estland	1,27
5	Italië	1,23
6	Tsjechië	1,21
7	Verenigde Arabische Emiraten	1,19
8	Israël	1,18
9	Portugal	1,15
10	Verenigd Koninkrijk	1,14

Berekend op basis van gegevens van het CIA world fact book.

Uit de oude ESB-doos

In deze "throwaway age" consumeert de Amerikaanse burger nu reeds gemiddeld tweemaal zoveel goederen als vóór de laatste wereldoorlog. Bijna 40 pct. van zijn goederenbezit is echter niet essentieel voor zijn fysiek welzijn. Het geraffineerd bespelen van het klavier van de onbewuste behoeften en instincten en het exploiteren van de statusdrang schieten echter nog te kort om het evenwicht tussen productiepotentieel en afzet te realiseren. De afzetmoeilijkheden "noodzaakten" de Amerikanen in grote getale verkwisende producenten en consumenten te worden. Onder het motto "steeds kan er nog meer bij" wordt getracht de gezinnen te overreden bij het aanschaffen van huizen, ijskasten, wasmachines en auto's niet te volstaan met één exemplaar. De uitspraak van dictator Mustapha Mond in Aldous Huxley's *Brave new world*: "we dont want people to be attracted by old things. We want them to like the new ones", is in de Verenigde Staten in aanzienlijke mate werkelijkheid geworden.

M. Hart, *Consumptiestimulering door verspillig*, ESB, 23 november 1960.

Colofon

ESB signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie.

Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

ESB-redactie

Hoofdredacteur: Albert Jolink
 Redacteuren: Izaak Dekker, Mark Dijkstra, Eva Niesten
 Bureauredactie: De Twee Hanen v.o.f.
 Redactiemedewerker: Mike Dell
 Redactiesecretariaat: Carla van der Meulen
 Marketing: Jacinta Gelauff
 Uitgever: Roel Langelaar

Commissie van Redactie

P. Kooreman, W.T.M. Molle (voorzitter), E.J.J. Schenk, L.L.G. Soete, C.N. Teulings, H.A.A. Verbon, H. Verbruggen.

Redactieadres

Postbus 20025
 2500 EA Den Haag
 tel. (070) 378 92 37
 fax (070) 799 98 40
 esb@sdu.nl
 www.esbonline.nl

Kopij

Auteursaanwijzingen staan op internet: www.esbonline.nl. Gelieve kopij elektronisch aan te leveren op het redactieadres.

Abonnementen

Sdu Klantenservice, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, tel. (070) 378 98 80, fax (070) 378 97 83, sdu@sdu.nl. Tarieven voor Nederland en België incl. btw: bedrijven en instellingen € 253,34, particulieren € 121,90, studenten € 27,56. Toeslag buitenland: € 63,60.

Losse nummers

€ 8,53 incl. btw en portokosten. Losse nummers van ESB zijn te bestellen via Sdu Klantenservice, tel. (070) 378 98 80, fax (070) 378 97 83, sdu@sdu.nl. ESB verschijnt ook online (www.esbonline.nl).

Advertentieverkoop

Product- en Personeelsadvertenties: Asiea van der Geest, tel. (070) 378 07 06 fax (070) 799 98 79. E-mail: a.v.d.geest@sdu.nl

Basisvormgeving en artdirection: Fline.Design
 Opmaak: Jacques van Schie
 Illustratie: Loek Weijts
 Strip: Johan van Zanten
 Foto's: Robert Goddijn, Arenda Oomen, Nationale Beeldbank
 Druk: De Groot Drukkerij bv.
 ISSN 0013-0583

ESB is een uitgave van Sdu Uitgevers ECORYS Nederland BV is houder van de merknaam ESB (Economisch Statistische Berichten)

HOI²⁰⁰⁸
 PRINT

Sdu UITGEVERS

